

OXYGENOTERAPIA

Mgr. Petronela Osacká, PhD.

**Univerzita Komenského v Bratislave,
Jesseniova lekárska fakulta v Martine,
Ústav ošetrovateľstva,
November 2011**

Podmienky úspešnej oxygenoterapie

- kyslík sa dostane do dýchacích ústrojov
- steny alveolov sú priepustné pre kyslík
- kyslík sa môže viazať na hemoglobín
- nie je porušená funkcia dýchacích svalov

Prívod kyslíka ku pacientovi

a

b

c

- a) Kyslíková fl'áša
- b) Redukčný ventil
- c) Prietokomer na centrálny rozvod kyslíka

Typy kyslíkových fliaš

a

b

- a) Kyslíková fl'áša
- b) Zásobníky tekutého kyslíka
- c) Prenosný kyslíkový prístroj

c

Osobný kyslíkový koncentrátor a generátor

Zariadenia na výrobu kyslíka

Pokyny pri manipulácii s kyslíkovou fľašou

Prísne dodržiavanie bezpečnostných predpisov

- ich porušením môže byť ohrozená bezpečnosť a ochrana zdravotníckych pracovníkov i pacientov

Pokyny

- na zaobchádzanie s kyslíkovou fľašou a redukčným ventilom

Oxygenoterapia je vdychovanie zvlhčeného kyslíka pomocou vhodného aplikátora kyslíka

Podmienky úspešnej oxygenoterapie :

- voľné dýchacie cesty
- semiFowlerová poloha
- 40 – 60% vlhkosť O₂
- účinný spôsob aplikácie O₂

Podávanie kyslíka – jednoduchou tvárovou maskou

Maska poskytuje koncentráciu kyslíka od 40 do 60% (nízka koncentrácia) pri prietoku 3-8 l/min

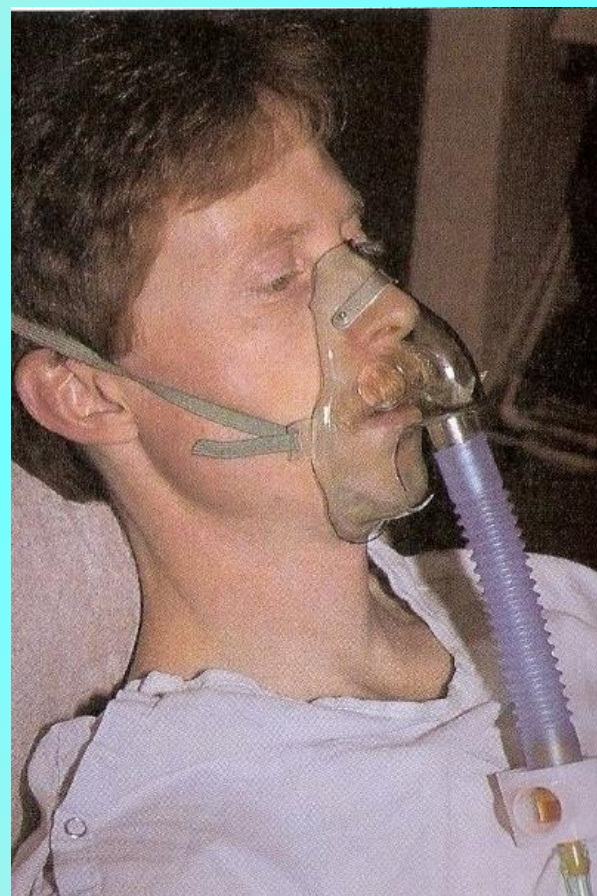
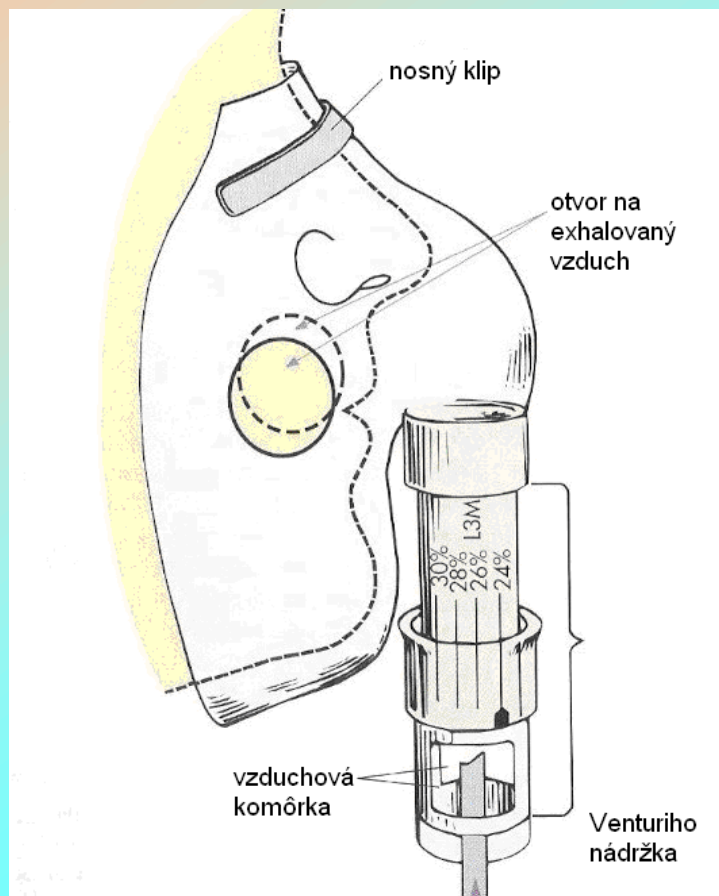

Podávanie kyslíka maskou – s čiastočným spätným dýchaním

Maska poskytuje koncentrácie kyslíka od 60 do 90% (vysoká koncentrácia) pri prietoku 6-10 l/min

Podávanie kyslíka – Venturiho maskou

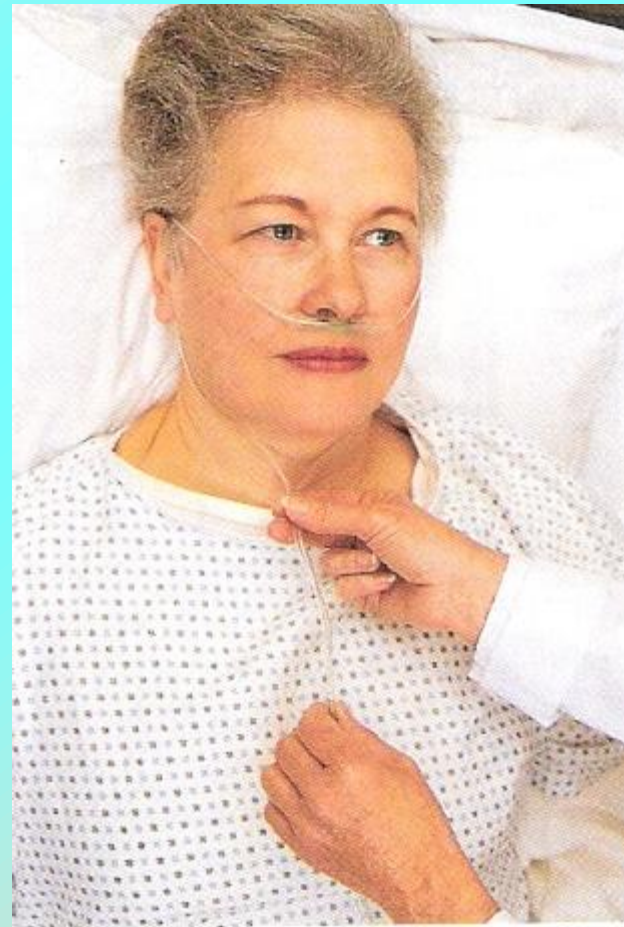

Koncentrácia kyslíka kolíše od 24 - 50% s prietokom 4-8 l/min

Aplikátory kyslíka

– kyslíkové okuliare

Aplikátory kyslíka

Poulsenov katéter

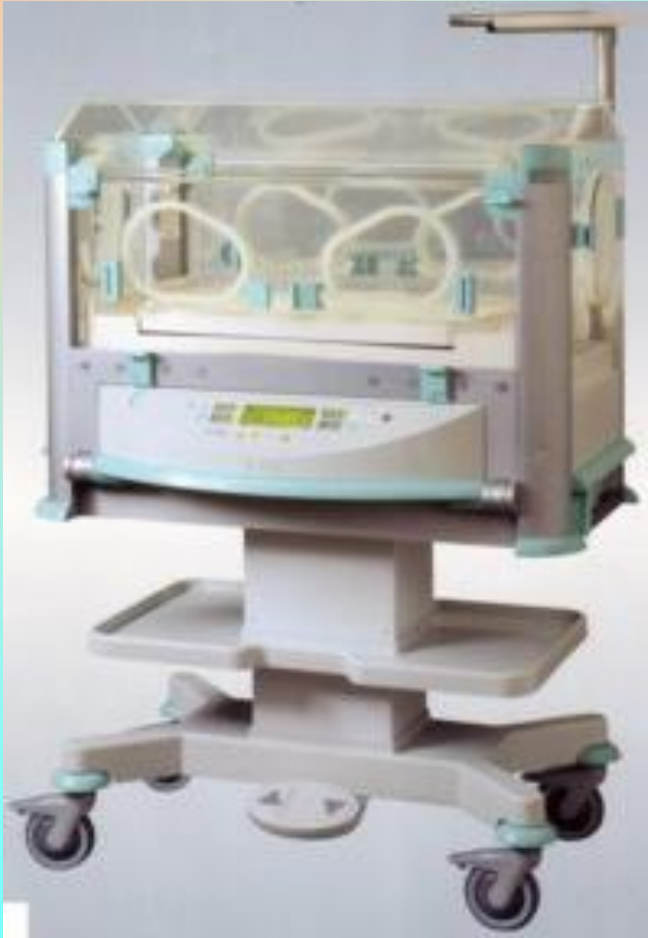

Kyslíkový mikrostan

Kyslíkový kryt

Prístroje k aplikácii kyslíka

a

b

- a) Inkubátor**
- b) Hyperbaroxické komory**

Posúdenie pacienta

- a) Dýchanie – frekvencia, objem, rytmus
- b) Dýchacie šelesty:
  - **stridor** : prenikavý, ostrý zvuk pri inspíriu
  - **sipot** : počuteľný piskot počas expíria
  - **vlhké fenomény** : bublavé zvuky pri dýchaní

Posúdenie pohybov hrudníka pacienta

- **interkostálna retrakcia** : vtáhovanie medzirebrových priestorov
- **substernálna retrakcia** : vtáhovanie hrudnej kosti
- **suprasternálna retrakcia** : vtáhovanie priestorov nad sternom
- **supraklavikulárna retrakcia** : vtáhovanie nad klavikulami
- **tracheálne vtáhovanie** : vtáhovanie priedušnice dovnútra počas inšpiria
- **paradoxné dýchanie** : vydúvanie hrudnej steny cez poranené medzirebrové priestory

Posúdenie kašľa a spúta pacienta

Kašeľ

- suchý
- vlhký
- dráždivý
- kardiálny
- neurotický

Spútum

- hlienové, hlienovo-hnisavé
- naružovelé
- s charakteristickým zápachom
- žltozelené, hnisavé
- krvavé

Posúdenie klinických príznakov hypoxémie pacienta

- **neurologické** : nepokoj, zmätenosť, malátnosť, halucinácie
- **kardiovaskulárne** : tachykardia, hypertenzia, pri ťažkých stavoch - hypotenzia a bradykardia
- **respiračné** : tachypnoe, dyspnoe
- **kožné** : mramorová koža, periférna cyanóza
- **pečeňové** : zvýšená hladina sérového bilirubínu, alkalických fosfatáz
- **hematologické** : predĺžený protrombínový čas, a parciálny tromboplastinový čas (APTT)
- **gastrointestinálne** : bolesť brucha
- **metabolické** : deficit sodíka v sére

Posúdenie klinických príznakov pacienta

- Farba kože a slizníc
- Vitálne funkcie
- Preferovaná poloha pri dýchaní – napr. ortopnoická
- Kontrola nosa – voľný alebo zahlienený
- Hodnoty pulznej oxymetrie – pozorovanie účinkov oxygenoterapie

Technika aplikácie kyslíka

Príprava pomôcok

Príprava sestry

Príprava pacienta

Postup

Záznam do dokumentácie

Starostlivosť o pomôcky

Chyby pri podávaní kyslíka

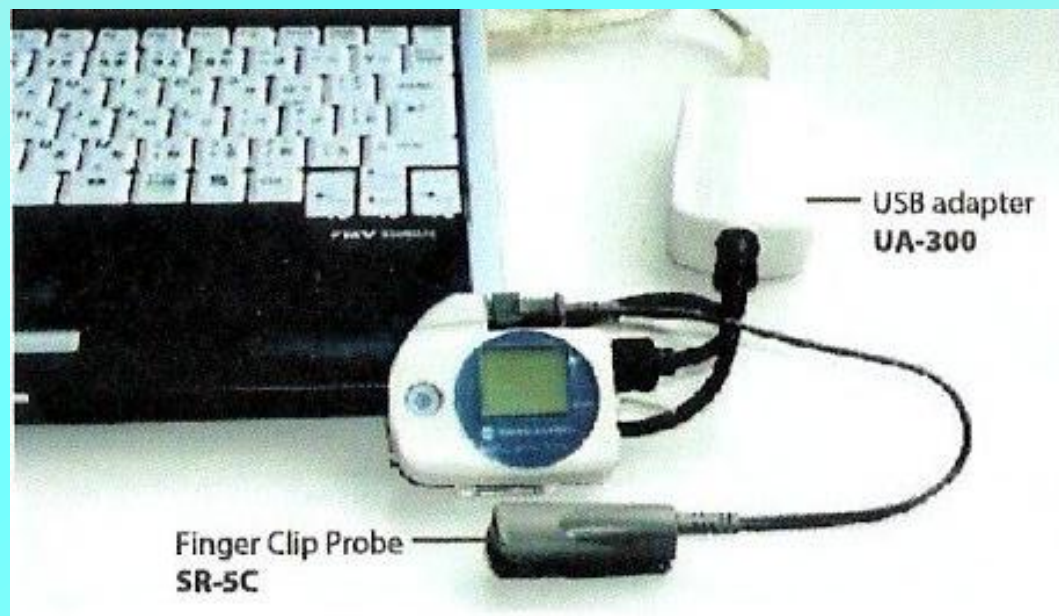
- podávanie nedostatočne zvlhčeného kyslíka
- prerušované podávanie kyslíka
- upchatie katétra hlienom
- aplikácia malého alebo zbytočne veľkého množstva kyslíka
- nedostatočná kontrola chorého v bezvedomí, ktorý má kyslíkovú masku
- nozokomiálne nákazy pri nedostatočnej dezinfekcii pomôcok

Prevencia komplikácií oxygenoterapie

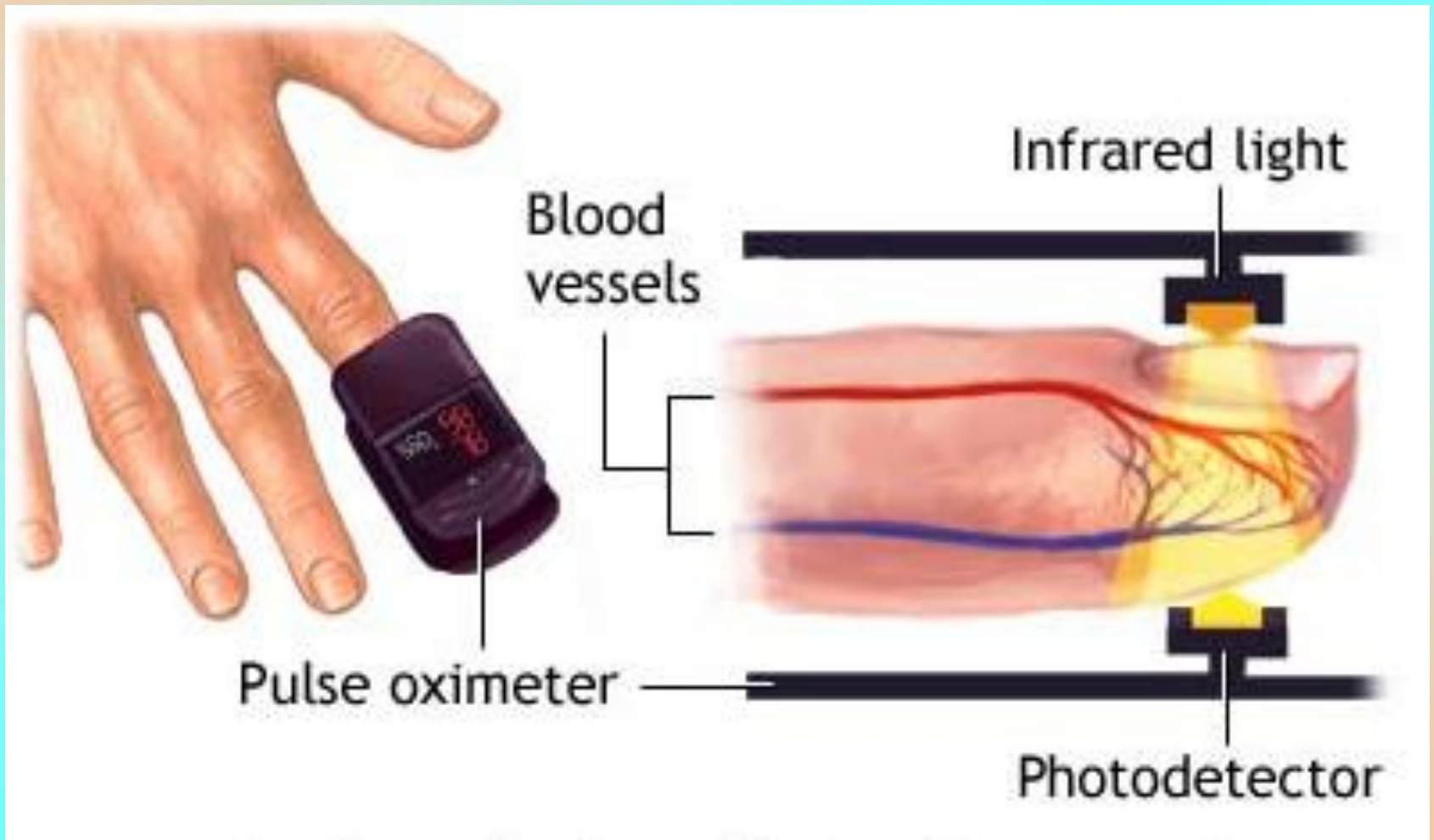
- Častá zmena polohy sondy
- Zvlhčovanie kyslíka
- Kontrola saturácie pulzným oxymetrom

Pulzná oxymetria

Princíp oxymetrie

Nové typy oxymetrov

Faktory ovplyvňujúce presnosť merania saturácie arteriálnych krvných plynov oxymetrom

Fyziologické faktory	Technické faktory
• zlé prekrvenie meranej oblasti • prítomnosť karboxyhemoglobulínu (abnormálny Hb) • prítomnosť flurosceinu (intravaskulárne farbivo) • anémia • lak na nechtoch	• pohyb čidla (skreslenie výsledkov) • ostré svetlo okolo snímača • nesprávne umiestnený snímač • použitie nesprávneho snímača (snímač na prsty nôh sa použije na ruku) • nesprávne zaobchádzanie s prístrojom

Bibliografické zdroje

OSACKÁ, P. a kol. *Techniky a postupy v ošetrovateľstve* [CD-ROM]. 1. vyd. Bratislava : JLF UK, 2007. 505 s. ISBN 978-80-88866-48-0.

www.tomiweld.sk

www.polymed.cz

www.galenicamedical.cz

www.inhalator.sk

www.slanedeti.sk

www.avicenna.sk